edilən əlavə səlahiyyətlərin maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə dövlət büdcəsindən yerli büdcələrə subvensiya ayrılması qaydaları dəqiqləşdirilmişdir

Ədəbiyyat:

1. “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir.
2. “Bələdiyyələrin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu. Bakı, 1999.
3. “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasinin Qanunu. Bakı, 2002.
4. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi. URL: https://justice.gov.az/

AQRAR SAHƏNIN INKIŞAFI ƏRZAQ TƏHLÜKƏSIZLIYI ÜÇÜN BAŞLICA AMILDIR

Nəsibova Arifə Carı qızı
Mingəçevir Dövlət Universiteti

Tarixin bütün dövrlərində hər bir dövlətin qarşısında duran və bu gün də öz aktuallığını qoruyub saxlayan ən vacib vəzifələrdən biri əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatıdır. Məhz buna görə də respublikamızda və eləcədə regionlarımızda ərzaq təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi məsələsi daim diqqət mərkəzində saxlanılır, bu istiqamətdə mühüm tədbirlər həyata keçirilir.

Həyata keçirilən tədbirlərin davamı olaraq respublikamızın sosial-iqtisadi inkişafı üzrə qəbul edilən üç Dövlət proqramı bu sahədə böyük uğurların qazanılmasına şərait yaradıb. Əminliklə demək olar ki, dördüncü Dövlət proqramının icrası da ərzaq təminatı sahəsində ciddi nailiyyətlərə səbəb olacaqdır. Bundan əlavə, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, emalı və ixracının stimullaşdırılmasına dair Dövlət proqramı” və “2021-2025-ci illərdə Respublikada meyvəçiliyin və tərəvəzçiliyin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı” da uğurla icra olunur. Bu proqramlar respublikanın ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində müstəsna əhəmiyyətə malikdir.

Respublikada həyata keçirilən səmərəli və dəqiq hədəflərə hesablanmış sosial-iqtisadi siyasətin real nəticələridir ki, 2021-ci ildə ümumi daxili məhsul istehsalı real ifadədə 17,8 faiz, sənaye məhsulu istehsalı 13,5 faiz, əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər 9,4 faiz, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı 33,4 faiz, yükdaşımalar 5,4 faiz, informasiya və rabitə xidmətləri 18,3 faiz, pərakəndə ticarət dövriyyəsi 36,1 faiz artıb.

Makroiqtisadi sabitliyin qorunması, innovativ əsaslı iqtisadiyyatın inkişafının təmin edilməsi, yüksək əlavə dəyər yaradan və ixraca yönələn məhsul istehsalının genişləndirilməsi respublikada həyata keçirilən sosial-iqtisadi siyasətin təməl prinsiplərini təşkil edir.

Sənaye məhsulu istehsalının ildən-ilə artması respublikanın iqtisadi təhlükəsizliyinin əsas şərtlərindəndir. Sənaye məhsulu həcminin artması mövcud istehsal müəssisələrinin öz fəaliyyətini bərpa etməsi ilə yanaşı, həm də yeni istehsal müəssisələrinin istifadəyə verilməsi nəticəsində mümkün olub. Cari ilin ötən dövrü ərzində dövlətin güzəştli kredit dəstəyi və özəl investisiya hesabına sənaye və kənd təsərrüfatı yönümlü istehsal müəssisəsinin qurulması və genişləndirilməsi davam etdirilir.

Sahibkarlığa göstərilən diqqət və qayğının nəticəsidir ki, bu gün respublikada 127 növdə, 608 çeşiddə ərzaq, 257 növdə, 922 çeşiddə qeyri-ərzaq məhsullarının istehsalı üçün bütün imkanlar yaradılıb və 108-i ərzaq və 242-si qeyri-ərzaq olmaqla, 350 növdə məhsula olan tələbatın tamamilə yerli istehsal hesabına ödənilməsi təmin edilib.

Məlum olduğu kimi, aqrar sahənin inkişafı ərzaq təhlükəsizliyi üçün başlıca amildir. Bu mənada, respublikada aqrar sahənin inkişafına mühüm təkan verməklə, kənd təsərrüfatının ayrı-ayrı sahələri üzrə uğurlu nəticələrin qazanılmasını şərtləndirib. Qəbul edilən Dövlət proqramlarının icrası istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər təsərrüfatların müxtəlif sahələr üzrə fəaliyyətini şaxələndirməklə yanaşı, məhsul bolluğuna zəmin yaradıb. Belə ki, respublikada geniş sahələrdə qapalı suvarma şəbəkələrinin tikintisi, yeni suvarılan sahələrin kənd təsərrüfatı dövriyyəsinə cəlb edilməsi, məhsul istehsalçılarının mineral gübrə ilə təmin olunması, müxtəlif təyinatlı kənd təsərrüfatı texnikasının güzəştli lizinq şərtləri ilə fermerlərə verilməsi kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan sahibkarlara bu sahəni inkişaf etdirmək üçün güclü stimul verir.

Ərzaq təhlükəsizliyinin ən mühüm tərkib hissəsi ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə nəzarətin təmin olunmasıdır. Bu sahədə dövlət nəzarətini təmin etmək və respublikada istehsal olunan məhsulların, eləcə də idxal olunan qida məhsullarının keyfiyyətinin müvafiq standartlara uyğunluğunun təhlili sistemini təkmilləşdirmək məqsədilə "İstehlak Mallarının Ekspertizası Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Latviya Respublikasının Latviya Milli Akkreditasiya Bürosu Dövlət Agentliyi (LATAK) tərəfindən beynəlxalq akkreditasiyadan keçmiş Mərkəzi Qida Sınaq Laboratoriyası yaradılıb.

Bu gün qarşıya qoyulan vəzifələrin icrası istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər respublikada sabit və adekvat ərzaq təklifinin formalaşdırılmasına, səmərəli istehsal və satış infrastrukturunun yaradılmasına, ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsinə və hər bir vətəndaşın ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına zəmin yaradıb.

Qeyd edilənlərə əsasən bu gün dünyada cərəyan edən gərgin siyasi, ictimai və iqtisadi proseslər fonunda Azərbaycanda əhalinin ərzaq məhsulları ilə təmin edilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edən və həlli vacib olan sosial-iqtisadi problemlərdən biridir. Bütövlükdə ərzaq təhlükəsizliyi nəinki dövlətin iqtisadi təhlükəsizliyinin, eləcə də siyasi və ekoloji təhlükəsizliyinin əsas elementidir. Bu isə ərzaq təhlükəsizliyinin milli təhlükəsizliyin tərkibində aparıcı rol oynadığını müəyyənləşdirir.

Ədəbiyyat:
1. “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı", Bakı şəhəri, 29 yanvar 2019-cu il
2. Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlıq səviyyəsində istehlak mallarının istehsalına dair Strateji Yol Xəritəsi. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir.
3. “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər”, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 02 fevral 2021-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuşdur.

TARIM SİSTEMİNDE BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİNİN KULLANIMI

Niftaliyev Nazim
İktisat Bölümü, Mingeçevir Devlet Üniversitesi
Mingachevir şehri, Azerbaycan

Çalışmanın amacı, blok zincirinin tarım ticareti sektöründe hangi amaçlarla uygulandığını belirlemektir. Bu amaçla, küresel riskler bağlamında tedarik zincirinin ve özelliklerinin dijitalleşmesini güçlendirmek için bir takım karmaşık süreçler düşünülmüştür. Tedariklerin dijitalleştirilmesinin güvenliğinin güçlendirilmesinde devletin rolünün ve düzenleyici işlevinin önemi, özellikle de blok zinciri teknolojilerinin tarım ticareti alanında kullanımı kaydedilmiştir. Tedarik zincirinde olumsuz vakaların artmasına neden olan faktörlerin sistematik olarak incelenmesi ihtiyacına ve küresel riskler bağlamında yeterli tedbirlerin uygulanmasının önemine dikkat çekilmiştir. Azerbaycan`da tarım ürünleri ticaretinin yetkin bir yapısının oluşturulması için gereken kararların alınması ve uygulanması bakımından gerekli mekanizmaların uygulanmasının gerekliliği kanıtlanmıştır.

Ülkenin tarım ticareti tedarik zincirinin dijital güvenliğini artırmak için karmaşık sorunları çözmek için karmaşık önlemlerin uygulanmasının önceliği değerlendirilmektedir. Araştırma metodolojisi - bir metodoloji olarak analiz, sentez, karşılaştırmalı analiz ve genelleme dahil olmak üzere bir dizi ekonomik yöntem kullanılmıştır [1]. Bunun dışında, tarımsal işletme tedarik zincirinin ayrı-ayrı halkalarını güçlendirmek amacıyla, gereken çalışmaların etkinliğini artırmak için araştırma kümelerinin incelenmesi zamanı elde edilen bulgulardan yararlanılmıştır. Çalışmanın pratik önemi - elde edilen sonuçlar ve bilimsel ve pratik yaklaşımlar, ülkenin tarım ticareti sektöründe güvenli dijital tedarik zincirlerinin kullanımını güçlendirmek için kapsamlı önlemlerin uygulanmasında kullanılabileceltir.

Çalışmanın sonuçları - tarım işletmeciliği sektöründe güvenli dijital tedarik zincirleri oluşturmayı amaçlayan işletmeler için bir dizi çözüm yolları içermektedir.

Araştırmanın özgünlüğü ve bilimsel yeniliği - makaleye yansıyan materyaller, tarımsal ticaret sektöründe güvenli dijital tedarik zincirlerinin kullanımının güçlendirilmesini sağlamaya yönelik entegre bir yaklaşımı içermektedir ve bu amaçla orijinal tarım ürünleri incelenmiştir [2].